

شورای عالی حوزه های علمیه

کلیات و برنامه درسی رشته « معارف اهل بیت علیهم السلام » در سطح سه

شماره مصوبه: ۱۵۹۴

شماره جلسه: ۲۳۱

تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۰۷/۲۸

تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۰/۱۲/۰۲

مرجع تصویب: شورای گسترش حوزه های علمیه

سطح سه رشته « **ماد ۲. تعریف** عنوان رشته، «معارف اهل بیت علیهم السلام» در مقطع سطح سه است. **ماد ۱. عنوان**

« سومین مقطع از تحصیلات حوزوی و یکی از رشته های حوزه دانشی «تبلیغ و ارتباطات» است که در آن ^{علیهم السلام} معارف اهل بیت و مبانی اعتقادی امامیه را به صورت تحقیقی و تحلیلی آموخته و ضمن تقویت و فراگیری مهارت های ^{علیهم السلام} طلاب، معارف اهل بیت عمومی در عرصه تبلیغ، توانایی تدریس و همچنین پاسخ گویی به شبهات مربوطه را پیدا می کنند و در پایان، موفق به دریافت **ماد ۳. اهداف** « می شوند. ^{علیهم السلام} دانش نامه سطح سه رشته «معارف اهل بیت

و مبانی آن؛ ^{علیهم السلام} شناخت استدلالی و تحلیلی معارف اهل بیت ۱.

به منظور گسترش پژوهش و تألیف در این ^{علیهم السلام} زمینه سازی جهت تحقیق در حد تحلیل و بررسی معارف اهل بیت ۲.

خصوصاً؛

و تقویت توان پاسخ گویی به پرسش ها و ^{علیهم السلام} شناخت، بررسی و نقد آراء و برداشت های انحرافی از معارف اهل بیت ۳.

شبهات؛

^{علیهم السلام} تربیت نیروهای متعهد و توانمند در حوزه معارف اهل بیت ۴.

^{علیهم السلام} زمینه سازی برای تربیت استاد، در حوزه معارف اهل بیت ۵.

^{علیهم السلام} ارتقاء سطح مهارت های تبلیغی خصوصاً خطابه و مناظره به منظور تبلیغ معارف اهل بیت ۶.

تربیت طلاب مستعد جهت ورود به سطح علمی بالاتر؛ ۷.

^{علیهم السلام} شناخت منابع و مآخذ تخصصی مرتبط با مباحث معارف اهل بیت ۸.

مادّه 4. سیاست‌ها

1. اهتمام به تعالی اعتقادی، اخلاقی و معنوی طّلاب؛
2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و علمی؛
3. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی و دفاع از مبانی و اصول اعتقادی اسلام؛
4. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت‌های حوزوی؛
5. تأکید بر روزآمدی و پویایی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و توجه به نیازهای روز؛
6. تأکید بر آموزش پژوهش محور و تبلیغ مدار؛
7. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد شرایط؛
8. علیهم‌السلام تکیه بر آموزش موضوعات و مسائل اصلی در حوزه معارف اهل‌بیت
9. تأکید بر شناسایی و تشویق استعدادهای برتر در زمینه تبلیغ، تحقیق و تدریس؛
10. اهتمام به تقویت مبانی نظام مقدّس اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛
11. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر اجرای آن.

مادّه 5. ضرورت

1. در تبیین و تبلیغ معارف اسلام و دفاع از مبانی و اصول اعتقادی اسلام؛ علیهم‌السلام نقش مؤثر شناخت معارف اهل‌بیت
2. و پاسخ به شبهات مرتبط؛ علیهم‌السلام مأموریت حوزه‌های علمیّه در استنباط، تبلیغ و تبیین صحیح معارف اهل‌بیت
3. ، با علیهم‌السلام و تحکیم ارتباط جامعه با معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام نیاز جامعه و نظام اسلامی به تبیین و تبلیغ معارف اهل‌بیت
توجه به تهاجمات فکری و اعتقادی منحرف به منظور

نظام آموزشی این رشته نیم‌سال، درسی و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه حداقل مادّه 6. نظام آموزشی

مادّه 7. شرایط پذیرش شش و حداکثر هشت، نیم‌سال است.

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی؛

دارا بودن مدرک علمی سطح دو در رشته علوم اسلامی با یکی از گرایش‌های مصوب؛ 2.

قبولی در سنجش علمی. 3.

اهداف ساعت عنوان درس ردیف مادّ 8 . جدول دروس پیش‌نیاز

1	96 کلام اسلامی 1	آشنایی بیشتر با مباحث خداشناسی (اثبات ذات، صفات فعلیه و ذاتیه، مراتب فعل الهی)، نبوّت (ضرورت، ویژگی‌ها، صلی الله علیه ووظایف و اختیارات، نبوّت و خاتمیت پیامبر اسلام (و معاد (حقیقت مرگ، عالم برزخ، قیامت و ویژگی‌های آله آن)
2	32 روش فهم قرآن و حدیث	شناخت مهم‌ترین مبانی، قواعد و روش‌های موثر در تفسیر و فهم آیات و روایات
3	32 فرق انحرافی معاصر	آشنایی با مهم‌ترین آراء و عقائد فرق انحرافی معاصر مانند: وهابیت و بهائیت همراه با نقد آن‌ها
4	32 تاریخ معاصر	بررسی تحلیلی تاریخ فرهنگی، اجتماعی و سیاسی صد سال اخیر ایران
5	32+16 روش تحقیق عمومی نظری عملی	آشنایی با روش‌های عمومی پژوهش و کیفیت بهره‌برداری از منابع نظری عمومی عملی
6	96+48 زبان عمومی 1 تا 3	ایجاد توان درک مطلب و ترجمه متون ساده عربی مرتبط علیهم‌السلام با معارف اهل‌بیت نظری عملی
جمع ساعت		384

نیاز را در مراکز معتبر گذرانده باشند، در صورت مطابقت تبصره:

تعداد عنوان ردیف مادّ 9. عناوین و مشخصات کلی دروس هشتاد درصدی سرفصل‌ها، از گذراندن این دروس معاف هستند.

درس

1 704 درس

عمومی

سطح

3

2 760 درس

تخصّص

ی

شترک

رشته

معارف

اهل ب

یت

علیه السل

ام

3 288 درس

تخصّص

یروی

کردمع

ارفاه

ل

ب

یت

علیه السل

ام

عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

1. دروس عمومی

عنوان درس ردیف	ساعت	اهداف
1 فقه	280	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه
2 اصول	280	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه
3 عربی معاصر	32 نظری + 16 عملی	ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه مباحث کلامی
4 روش تحقیق تخصصی	32 نظری + 16 عملی	تقویت توان تحقیق و پژوهش در مسائل کلامی به ویژه کلام نقلی با آموزش روش تحقیق تخصصی
5 روش تدریس	32 نظری + 16 عملی	ایجاد توان مهارت تدریس با آموزش روش‌ها و فنون کلاس‌داری و ارزشیابی
جمع ساعت	704	

2. دروس تخصصی مشترک رشته معارف اهل بیت ^{علیهم‌السلام}

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
1	کلام اسلامی 1	32	شناسی مانند: معرفه ☐ و براهین اثبات، توحید،

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
			و صفات، عدل و افعال الهی به صورت متن محور
2	کلام اسلامی 2	32	استدلالی مباحث مهم نبوت به صورت متن محور
3	کلام اسلامی 3	32	استدلالی مباحث مهم امامت به صورت متن محور
4	کلام اسلامی 4	32	استدلالی مباحث مهم معاد به صورت متن محور
5	مسائل جدید کلامی 1 و 2	64	و جدید کلامی مانند: عقل‌گرایی و ایمان‌گرایی، هم متون دینی، ادله اثبات وجود خدا و مسئله شر
6	مهدویت	32	مهدویت مانند: فلسفه غیبت و انتظار، آثار وجودی غائب، ظهور و علائم آن، حکومت حضرت مهدی
7	معرفت شناسی دینی	32	و قلمرو معرفت دینی ضمن تبیین امکان، معیار صدق و تحول آن
8	نظام علیهم‌السلام جایگاه اهل‌بیت تکوین و تشریح	32 در	مهم مرتبط با جایگاه، نقش و مناصب اهل‌بیت روایات و عقل به همراه پاسخ به شبهات مربوطه
9	تاریخ اسلام 1 و 2	64	تاریخی سه قرن نخست اسلام با تأکید بر بررسی مسئله سیره سیاسی، فرهنگی و اجتماعی معصومین
10	علیهم‌السلام سیرت تعاملی اهل‌بیت	32	علیه‌السلام شناخت و تحلیل سیره و روش اهل‌بیت اصحاب ادیان و فرق و سران و ایادی حکومت‌ها
11	علیهم‌السلام خطبه‌های معروف اهل‌بیت نظری- عملی	32+16	لامی و اجتماعی خطب معروف و مشهور اهل‌بیت
12	اخلاق در قرآن	32	در قرآن کریم ^[1] شناخت مفاهیم اخلاقی
13	جایگاه و حکمت احکام	32	ف دینی به همراه بررسی مبانی و فلسفه تشریح احکام براساس آموزه‌های ثقلین
14	32 مبانی و روش‌شناسی فهم و تفسیر دعا و زیارت		فهم و تفسیر ادعیه و زیارات به منظور بهره‌گیری از آن‌ها در شناخت معارف دینی
15	آشنایی با ادیان	32	شخصیت‌های ادیان ابتدایی و زنده جهان با رویکرد

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
			انتقادی
16	نقد فرق انحرافی	32	موزه‌ها، اعتقادات فرق انحرافی وهابیت و بهائیت
17	روش سخنرانی دینی	نظری- 32+32	کارآمد خطابه و منبر و تمرین آن به منظور کسب
		عملی	مهارت‌های لازم جهت انجام تبلیغ
18	مهارت مناظره و ارتباط مؤثر	16+8 نظری-عملی	مناظره و ارتباط مؤثر باشناخت روش‌های استدلال
19	کارورزی احکام مبتلابه	32 عملی	آداب و احکام فقهی مبتلا به مانند: اجرای عقود، اموات، محاسبه خمس و ارث به صورت کارگاهی
20	اصول مشاوره اخلاقی و اعتقادی	16	مشاوره در شبهات و موضوعات اخلاقی و اعتقادی
21	مدیریت فرهنگی	32	روش‌های برنامه ریزی و مدیریت فرهنگی و تبلیغی
جمع ساعت		760	

3. **دروس تخصصی رشته معارف اهل بیت** علیهم السلام

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
1	32 هستی‌شناسی از منظر <small>علیهم السلام</small> اهل بیت		شناخت و بررسی مفاهیم، ماهیت، اهداف، مراحل و چگونگی آفرینش و پیدایش جهان بر اساس مکتب اهل بیت
2	مکاتب کلامی شیعه	16	شناخت مهم‌ترین مکاتب و روش‌های کلامی شیعه به همراه بررسی مهم‌ترین منابع کلامی شیعه (ساختار، موضوعات و مولف)
3	تشیع در جهان معاصر	32	شناخت موقعیت، فرهنگ، آداب و سنن و شرائط اجتماعی و پراکندگی شیعیان در جهان معاصر
4	48 مکتب اخلاقی اهل بیت <small>علیهم السلام</small>		در ابعاد <small>علیهم السلام</small> شناخت و بررسی دقیق سیر و روش‌های اخلاقی اهل بیت فردی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی مبتنی بر تحلیل سیره، وصایا و احادیث <small>علیهم السلام</small> و ادعیه مؤثره اهل بیت

1 و 2 السلام

عنوان درس ردیف	ساعت	هدف
5 اصول تربیت دینی	32	شناخت و بررسی مهم‌ترین اصول و روش‌ها در تربیت مبتنی بر مکتب علیهم‌السلام اهل‌بیت
6 انسان‌شناسی در مکتب علیهم‌السلام اهل‌بیت	32	شناخت دقیق مهم‌ترین مباحث انسان‌شناسی مانند: نفس انسان، قوا و و پاسخ به شبهات علیهم‌السلام ویژگی‌های انسان بر اساس مکتب اهل‌بیت مرتبط
7 نقش اهل‌بیت علیهم‌السلام	32	در شکل‌گیری و رشد علوم، فنون، فرهنگ و علیهم‌السلام بررسی نقش اهل‌بیت هنر اسلامی همراه با شناخت مهم‌ترین مسائل مرتبط با فرهنگ و تمدن اسلامی در دوره‌های مختلف تاریخی
8 شناخت مکتب فقهی علیهم‌السلام اهل‌بیت	32	شناخت ادوار و مهم‌ترین شاخصه‌ها و ویژگی‌های مکتب فقهی همراه با بررسی تطبیقی و انتقادی با سایر مکاتب و علیهم‌السلام اهل‌بیت نحله‌های فقهی
9 مبانی تعظیم شعائر در سیر علیهم‌السلام اهل‌بیت	32	شناخت مفاهیم و مهم‌ترین مبانی و اصول در تعظیم شعائر و جایگاه آن در آموزه‌های ثقلین همراه با بررسی آثار و برکات تعظیم شعائر
جمع ساعت	288	

. در سرفصل‌های این درس، توجه به مؤلفه‌ها و عناصر مقوم فعل اخلاقی در قرآن کریم، مورد تأکید است. [1]